БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 122 (6557)
ИЮНИИН 21 ВОСКРЕСЕНЬЕ 1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй орденууд ба медальнууд барюулагдаба (1-дэхи нюур).
МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР (1-дэхи нюур).
ИЮНИИН 5-һаа ИЮЛИИН 5 БОЛОТОР — БАРИЛГЫН ҺАРА (1-дэхи нюур).
Цырен Гырылов. — Малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэе (2-дохи нюур).
«БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР (2-дохи нюур).
ЭРХИМ ШАНАРТАЙ НООҺО — ГҮРЭНДӨӨ! (2-дохи нюур).
Г. Павлоцкий. — СССР-эй гүрэнэй урьһаламжанууд (2-дохи нюур).
Республикын һаалишадай 1953 оной үнгэрһэн табан һарын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд (3-дахи нюур).
Ж. Гончиков. — Гушан жэлдэ багшалба (3-дахи нюур).
С. Дугаров. — Түрүүшүүлэй зэргэдэ (3-дахи нюур).
СПОРТИВНА ХРОНИКО (4-дэхи нюур).
Французска коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум (4-дэхи нюур).
«Нейес Дейчланд» газетэ гадаадын хүлһэншэдые элирүүлнэ (4-дэхи нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).

ҮХИБҮҮДЭЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТЫЕ ҺАЙНААР ҮНГЭРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

Коммунистическэ ооществые байгуулагшад болохо пионернүүд ба һурагшадые эрдэм наукын эшэ үндэһөөр зэбсэглэхэ, тэдэниие элүүр энхээр, хүхюун сэнгэлигээр ба ямаршье бэрхэшээлнүүдһээ айхагүйгөөр хүмүүжүүлхэ ябадалда манай түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство туйлай ехэ анхарал оролдолго гаргана. Энэ хэрэгтэ жэлһээ жэлдэ хэдэн зуу мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн гаргашалагдана, шэнэ шэнэ һургуулинууд, Пионернүүдэй ордонууд үхибүүдэй техническэ станцинууд, амаралтын газарнууд олооро байгуулагдана.

Мүнөө һуралсалайнгаа жэлые амжалтатайгаар үнгэргэһэн хэдэн мянган үхибүүд хаа хаанагүй зунай амаралтада гараба. Тэдэнэр бүхэли жэлэй турша дотор оролдосотой, эдэбхитэйгээр номоо үзэһэнэйнгөө һүүлээр сэнгэлиг хүхюунээр амаржа, бэе махабадаа улам хатуужуулха, эршэ хүсэеэ бүри нэмээхэ ёһотой. Эгээл тиимэһээ манай республикын арбан табан эрхимэй эрхим һурагшад В. М. Молотовой нэрэмжэтэ «Артек» гэжэ Бүхэсоюзна пионерскэ лагерьта мордохо, арбаад мянган пионернүүд уһа мүрэнэй эрьеэр, орьёл үндэр уулануудай хормойгоор, ой тайга соогуур байгуулагдаһан пионерскэ лагерьнуудта амарха, зарим үхибүүд түрэл хизаарайнгаа үзэсхэлэнтэ һайхан байгаалитай, элдэб баялигуудтай танилсахын тулада һонирхолтой аяншалгада гараха байна. Амарагшадай түрүүшын бүлэгүүд Дээдэ-Березовкын нарһан тужа соо, Заиграйда, Байгалай, Шучье нуурай эрьедэ болон бусад газарнуудаар сугларанхай.

Һургуулинуудай үхибүүд пионерскэ лагерьнуудта бултадаа амаржа шадахагүй байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ зунай амаралтын үедэ зарим һургуулинуудай дэргэдэ нэгэдэмэл пионерскэ дружинанууд эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ дружинанууд өөһэдынгөө хүдэлмэриин тодорхой түсэб зохёожо, элдэб хэмжээ-ябуулганууды — пионерскэ сборнууд, хамтаараа кино харалга, һонирхолтой аяншалга гэхэ мэтэнүүдые эмхидхэхэ зэргэтэй. Тэрээнһээ гадна, 8, 9-дэхи классуудай үхибүүд 15—20 хоногой аяншалгада гаража, түрэл хизаарайнгаа элдэб һонирхолтой зүйлнүүдые хараха, үзэхэ байна. Яруунын аймагай Сосново-Озерскын дунда һургуулиин хэдэн һурагшад Чита город хүрэтэр аяншалгада гаранхай. Кяхтын аймагай һургуулинуудай һурагшад Байгалай эрье хүрэтэр ошохо, Кударын аймагайхид республикын столица — Улан-Удэ ерэжэ, элдэб промышленна предприятинуудаар, музей, театрнуудаар ябаха байна. Аяншалгада хабаадалсаһан пионер, һурагша бүхэн өөрынгөө үзөө, хараагүй хэды олон һонирхолтой зүйлнүүдээр танилсаха гээшэб! Тэрэ бүгэдэ саашанхи һуралсалдань айхабтар ехэ туһа нэмэри үгэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Үхибүүдэй зунай амаралтые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада Байкало-Кударын, Кяхтын, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудай партийна, профсоюзна, комсомольско органууд, арадай гэгээрэлэй таһагууд бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа. Гэбэшье, нёдондо жэлдэ үзэгдэһэн элдэб дутуу дунданууд— лагериин байрануудые хүсэд һайнаар заһабарилхагүй, үхибүүдые амаруулха талаар үгтэһэн түсэб дүүргэхэгүй ябадал, мүн лагерьнуудта бэлэдхэлтэй хүмүүжүүлэгшэдые эртээнһээ олохогүй ушар зарим аймагуудта үшөөл дабтагдаһаар.

Үхибүүдэй хүхюун согтойгоор, элүүр энхээр амарха хэрэгые хүтэлбэрилхэ үүргэтэй байһан республикын Гэгээрэлэй министерство энээндэ анхаралаа хүсэд табинагүй. Кэшээлхэдэ, пионерскэ лагерьнуудта хүмүүжүүлэгшэд, пионервожатанууд, физкультурын инструкторнуудһаа гадна, элдэб һонирхолтой аяншалга эмхидхэхын, кружогуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхын тулада биологиин, физикын, географиин багшанар шухала хэрэгтэй байгаа. Зүгөөр Гэгээрэлэй министерство лагерьнуудые эдэ багшанараар хүсэд хангаагүй.

Лагерьнуудта үнгэргэгдэдэг бүхы хүдэлмэриие улам һонирхолтой, удха түгэс болгожо, пионернүүдэй бэеын элүүрые һайжаруулха, эрдэм мэргэжэл шудалха ябадалдань туһалха гээшэ бүхы партийна, профсоюзна, комсомольско органуудай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ уялга мүн. Элдэб спортивна мүрысөөнүүд ба нааданууд, пионерскэ түүдэгүүд, уншагшадай конференцинүүд, экскурсинууд барандаа эдир залуушуулай ухаан бодолые улам хурсадхаха, гүнзэгырүүлхэ, инаг түрэл Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлгэдэ туһалха ёһотой.

Эдэ харюусалгатай зорилгонуудые мэдэжэ байбашье, Заиграйн, Кабанскын, Прибайкальска, Мухаршэбэрэй аймагуудай, Бабушкин databaseгородой партийна, советскэ, профсоюзна органууд үхибүүдэй зунай амаралтые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар бодото хэмжээ-ябуулгануудые абанагүй. Харин эдэ бүхы хүдэлмэриие комсомолой айкомуудта сүм даалгажархиһан байха юм. Дурсагдаһан аймагуудтахи һургуулинуудай үхибүүдэй нэгэ зарим хубинь пионерскэ лагерьнуудта ошохо юм, харин бусад зариманайнь хайшан гэжэшье амарха тухай үшөө хүсэд мэдэгдэнэгүй. Эдэ дутуу дундануудые дары усадхахын тула яаралтай хэмжээнүүдые абаха шухала.

Республикын столица — Улан-Удэ городой һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад нёдондо жэлдэ аяншалгада гарахадаа ехээр хожомдожо, аяар август һарада яаралтайгаар ошохо баатай болоһон юм. Тэрэнэй шалтагааниинь юун байгааб гэхэдэ, горОНО саг болзор соонь мүнгэ үгөөгүй һэн. Харин мүнөө жэлдэшье энэ хэмжээ-ябуулга хойшо татагдаха тэмдэгтэй болонхой. ГорОНО-е даагша нүхэр Алимов энэ хэрэгые урагшалуулха талаар өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Хүүгэдэй зунай амаралтые үнгэргэлгэ хадаа гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн. Тиимэһээ энээниие эмхитэй һайнаар ябуулхын тулада республикын партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско органууд, бүхы олониитэ халуун анхаралаа табиха зэргэтэй.

СССР-эй орденууд ба медальнууд барюулагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Чувыоров правительственна шагналда хүртэгшэдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагналнуудыень барюулба.

«Улаан Одоной» орден А. Ц. Батуевта, «Ажалай габьяагай түлөө» медаль гүрэнэй нөөсэлгын кассын ба Госкредидэй республиканска Управлениин ахалагша бухгалтер В. К. Дугаровада, «Ажалда шалгарһанай түлөө» медаль Зүүн Сибириин түмэр замай Улан-Удын отделениин поездын диспетчер Б. Н. Норбоевто, Хандагайн леспромхозой локомобилиин машинист А. С. Шустовада барюулагдаба. Эдэнэр үни удаан саг соо һайнаар ажаллаһанай түлөө шагнагдаһан байна.

Республикын 30 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан олон хүнүүдтэ шагналнуудынь барюулагдаа.

Нүхэр Чувыоров шагнагдагшадые халуунаар амаршалаад, ажалдаа амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Хахад жэлэй түсэб дүүргэгдөө

УЖГОРОД, июниин 18. (ТАСС). «Закарпатлеспром» трестын предприяти модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ квартальна түсэбөө мүнөөдэр дүүргөө. Модо отологшод хахад жэлэйнгээ программаһаа гадуур 20 мянга гаран кубометр модо үгөө.

Модо отологшод болбол үдэр бүри нэгэ кубометрһээ бага бэшэ модо хүдэлмэришэн бүхэнэй шэрэхын түлөө мүрысэхые дурадхаһан, Киришскэ модо бэлэдхэгшэдэй үүсхэлые дэмжэн абаа. Свалявска ба Дубриническа леспромхозуудай коллективүүд энэ хүдэлмэриие түсэбһөө гадуур 40 шахуу процентээр дээшэлүүлбэ.

Манай республика дотор

Турбогенератор 3 үдэрөөр урид заһабарилагдаба

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой теплоэлектростанциин коллектив энэ жэлдэ нэгэ турбогенераторые капитальнаар заһабарилха гэжэ социалистическэ уялга соогоо хараалһан байгаа.

Мүнөө энэ коллектив турбогенератор заһабарилгые болзорһоо 3 үдэр урид дүүргэбэ.

Турбиные заһалгада дүй дүршэл ехэтэй болоһон нүхэд Л. И. Берзинэй ба Н. Г. Козулинай бригадынхид хүдэлмэрилжэ, нормоёо хододоо 200 гаран процент дүүргэнэ.

Нүхэд И. И. Хижняковой ба К. П. Крекшинэй хүтэлбэрилдэг электригүүдэй бригаданууд халаан бүриингөө даалгабариие 250—300 процент хүрэтэр дүүргэдэг байгаа.

Турбогенераторые заһабарилга дээрэ эдэ амжалтануудые ТЭЦ-ын коллектив яагаад туйлааб гэхэдэ, эндэхи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд заһабарилгын бригадануудта техническэ заабари ба туһаламжа саг үргэлжэ үгэжэ байдаг, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэдэг байгаа.

Эрхим ажалай ашаар турбогенератор болзорһоо урид заһабарилагдажа, үйлэдбэриин тон ехэ арьбалалта үгэхэ арга заводто олгобо.

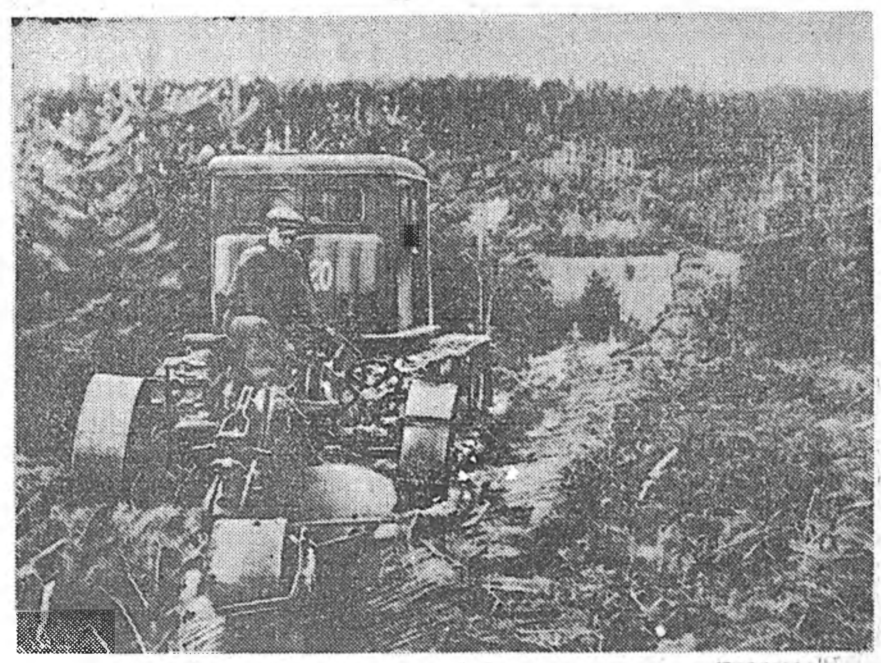
С. Черненко.

Һурагшад аяншалгада гараба

Сосново-Озерско дунда һургуулиин географическа кружогой гэшүүд географиин багша В. А. Токоревагай хүтэлбэри доро түрэл нютагаа шэнжэлхэ аяншалгада гараба. Аяншалгада хабаадагшад—һурагшад Сосново-Озерскһоо Романовска хүрэтэр ябгаар, саашаа катеераар Витим мүрэниие үгсэжэ, Телимба тосхон хүрөөд, машинаар Чита город ошохо, тэндэһээ поездоор Могзон станци ерээд, хойшоо нютагаа ябгаар бусаха байна.

Аяншалгада ябаха зуураа, һурагшад Яруунын аймагай 10 гаран аршаануудые шэнжэлхэ, урданай Чита городой түүхэтэ газарнуудые хараха, элдэб ургасануудай гербаринуудые суглуулха, аймагайнгаа үзэсхэлэн гоё газарнуудай фотозураг абаха байна.

В. Байбородин.

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо һөөг бургааһа сэбэрлэжэ, ашагтай газарые үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Энэ хүдэлмэридэнь Тарбагатайн МТС-эй нүхэр Башеевэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд нүхэд Е. Вишняков, Ф. Дорофеев гэгшэд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр 15 гектарай һөөг бургааһа сэбэрлэхын оронд 40 гектарайхиие сэбэрлэхэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр 20 гаран гектарайхиие сэбэрлээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һөөг бургааһа агрегат сэбэрлэжэ ябана. **З. Веснинагай фото.**

Үбһэ хуряалгада бэлэн болобо

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз хүдөө ажахын шухала кампани болохо үбһэ хуряалгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Мүнөө энэ колхоздо 17 морин сенокосилка, 21 морин тармуур заһагдаһан, 42 гар хажуур, 80 гар тармуур, 32 аса бэлэдхэгдэһэн байха юм. Түмэршэ дархан Доржи Цыденов, модон аса ба тармуур дархалагша мастер Арья Буянтуев, тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир Бальжин Цыбиков гэгшэд эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэд. Сенокосилкын ба морин тармуурай запасной частьнууд, алха, дүшэ, лабаадха, хомууд, построомхо гэхэ мэтын гар үзүүрэй зэр зэмсэгүүдые колхоз олоор бэлэдхээ.

Луговодуудай оролдолгоор Хёлго ба Сүхэ мүрэнүүдэй аралнуудта элбэг ехэ ногоон ургажа байна.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгые хаһа саг соонь, эмхитэйгээр эхилхэ дүүрэн арга боломжотой болонхой. Колхозой сабшалангай ехэнхи хубинь Сүхын МТС-эй механизмуудаар сабшагдаха, хуряагдаха юм. МТС-эй директ тус колхоздо үбһэ хуряалгые комплексноор ябуулха хэмжээ абажа байна.

В. Бадашкеев.

Түрүү трактористнууд

Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Кабанскын МТС-эй № 7 тракторна бригадын механизаторнууд эрхимээр ажаллана. Трактористнууд Н. Бачалгин, В. Красиньков, прицепщигүүд Клочихин, Туров гэгшэд пар хахалха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие 130—140 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

В. Непомнящих.

Колхозэй сад үргэдхэгдэнэ

Энэ жэлдэ Байкало-Кударын аймагай олонхи колхозууд үрэ жэмэстэ садайнгаа талмайе үргэдхэбэ.

Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 100 эшэ үрэ жэмэстэ модо садтаа нэмэжэ тариһан байна. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 6 гектар талмай дээрэ 160 эшэ ранеткэ, 1000 эшэ вишня, 1000 эшэ сливэ ба малина һуулгаһан байха юм.

Мүнөө энэ тарималнуудынь жэгдэ һайнаар сэсэглэжэ байна.

Г. Громов.

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлгые, байра байдалай условиие ба культурна хангалгые һайжаруулха

ВЦСПС-эй президиум болбол СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын модо бэлэдхэлэй предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлгые, байра байдалай условиие ба культурна хангалгые һайжаруулха тухай тогтоол гаргаба.

Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар ой модоной промышленность дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ хүдэлмэришэдэй ажалые нилээд хүнгэдхэһэн ба тэдэнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн, олон тоото шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн промышленностиин һалбари болгогдоо гэжэ тогтоол соонь тэмдэглэгдэнэ. Леспромхозуудай олон коллективүүд үйлэдбэриин түрүү методуудые хэрэглэн, социалистическэ уялгануудые дүүргэхэ талаар нилээд амжалтануудые туйлаа.

Модо бэлэдхэлэй предприятинуудта хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажабайдалай услови ба культурна хангалга саг үргэлжэ һайжаруулагдана. Байрын гэрнүүд, һургуулинууд, клубууд, үхибүүдэй эмхи зургаанууд олоор баригдаа, магазинууд ба столовонуудай сеть ехэ болгогдоо.

Гэбэшье, ой модоной промышленность ургажа байгаа арадай ажахын эрилтэһээ үшөө гээгдэжэ ябана. Промышленностиин профсоюзна ба ажахын организацинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутуунууд бии.

ВЦСПС-эй президиум болбол хүдэлмэреэ шэнэдхэн табихые, хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлгэдэ, ажабайдалай ба культурна хангалгада байгаа ехэ дутуунуудые дары усадхахые ой модоной ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзна бүхы организацинуудта дурадхаба. Ой модоной промышленностиин профсоюзна ба ажахын организацинуудта леспромхоз болон лесопункт бүхэндэ үгтэһэн ассортиментээр модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ комплексно механизаци хэхын түлөө, механизмуудые һайнаар хэрэглэхын ба хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

(ТАСС).

ИЮНИИН 5-һаа ИЮЛИИН 5 БОЛОТОР—БАРИЛГЫН ҺАРА

Кяхтынхид малай байрануудые бариха юм гү?

Колхозно ниитын адуу малда дулаан байрануудые бариха гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Типовой дулаан байрануудһаа малай ашаг шэмэ, амидын шэгнүүр ехэ болодог юм. Энээниие ойлгоһон Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Н. Чебаков) жэлһээ жэлдэ ниитынгээ малай байрануудые һэльбэн заһабарилдаг. Тус колхоздо барилгын бригада (бригадирынь нүхэр Ч. Чагдуров) түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилнэ. Үбэлэй үедэ энэ бригадынхид барилгын модо бэлэдхэдэг, хабар-зундаа малай типовой шэнэ байрануудые баридаг, хуушан байрануудые һэльбэн заһабарилдаг байха юм.

Барилгын һара соо тус колхозой барилгын бригадын гэшүүд гахайн типовой шэнэ байра бариха социалистическэ уялга абаад, барилгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа байна. Тус бригадын хүсөөр бэлэдхэгдэһэн 360 кубометр барилгын модоной ехэнхи хубинь зөөгдэжэ асарагданхай. Гадна, энэ жэлдэ тарянанай ехэ склад, овощехранилище, малшадай байха дулаан 2 гэр баригдаха байна.

Аймагай бүхы колхозуудта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадынхидай дүй дүршэлэй дэлгэрүүлэгдэдэг һаа, тон һайн байгаа. Гэбэшье, малай типовой дулаан байрануудые бариха тушаа анхаралаа багаар хандуулдаг колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Кяхтын аймагта үсөөн бэшэ. «Большевик» колхозые абаад үзэе. Тус колхоз малай типовой байрануудые барихын тула 300 кубометр модо бэлэдхэхэ, барилгын һара соо шубуунай шэнэ байра түхеэрхэ уялгатай аад, мүнөө дээрээ юушье хэнэгүй. 15 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада эмхидхэгдэхэ гэжэ хараалагдаһан аад, барилга дээрэ нэгэшье хүн хүдэлмэрилнэгүй. Барилгын хүдэлмэридэ ябаха ёһотой хүнүүд колхозой ондоо ажалда табигданхай. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Мункуев, парторганизациин секретарь нүхэр Гумпылов гэгшэд «барилгада хүдэлмэрилхэ хүнүүд колхоздомнай үгы» гэжэ мэдүүлнэ. Үнэндөө ажал хэдэггүй хүнүүд энэ колхоздо яһала олон юм.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые нэрлэнгүй гарахын аргагүй. Тус колхоздо малынь бултадаа шахуу урданай гуримаар баригдаһан далнууд соо байдаг. Теэд тэдэншье үмхиржэ һандаршанхай. Малай шэнэ байранууд эндэ баригданагүй. Жэлһээ жэлдэ барилгын хүдэлмэридэ ажаллаха колхознигуудай список табигдаад, саарһан дээрээ үлэшэдэг байха юм. Мүнөө жэлдэшье энэ хүдэлмэриин талаар юушье хэгдэнэгүй. Барилгын һара соо 15 хүн хүдэлмэрилхэ, 300 кубометр модон бэлэдхэгдэхэ, хонидой ба гахайн шэнэ байранууд баригдаха гэжэ хараалагдаһан байгаа. Теэд барилгын һарын эхилһээр хахад һара болобошье, эндэ мүнөө хүрэтэр абяа шэмээгүй байһаар. Барилгын бригада эмхидхэгдээгүй, нэгэшье кубометр барилгын модон бэлэдхэгдээгүй байха юм.

Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз иимэрхүү байдалтай. Барилгын хүдэлмэриие аймагай бусадшье колхозууд эхилээдүй байһаар.

Колхозуудта малай типовой байрануудые бариха хүдэлмэридэ Кяхтын ба Погранична МТС-үүд ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй аад, энэ үүргэеэ бэелүүлнэгүй. Барилгын хүдэлмэридэ ябаха ёһотой трактор машинанууд мүнөө хүрэтэр табигдаагүй байха юм. МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Далбаев, Зайцев гэгшэд «бидэнһээ саагуур» гэһэндэл уялгаяа мэдээшэгүй болоод, абяагүйхэн һуунад.

Тэрэшэлэн Кяхтын аймгүйсэдкомой хүдөөгэй ба колхозно барилгын таһаг энэ шухала хүдэлмэриие зүндэнь орхижорхинхой. Энэ таһагай хүдэлмэрилэгшэд (даагшань нүхэр Шульгин) барилгын һара соо колхозуудта барилга хэхэ түсэбүүдые эльгээлгээр хүдэлмэреэ хизаарлаһан байна. Нүхэр Шульгин барилгын түсэбэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай һонирхоногүй, аймаг соохи байдалые һайса мэдэдэггүй байха юм.

Кяхтын колхозууд эдэ дутагдалнуудаа дары сагаа усадхаха, хүдөө ажахын кампанинуудай эхилээдүйдэ олон байрануудые барижа урьдэхын түлөө эсэшэгүйгөөр оролдохо зорилготой.

Б. Дымбрылов.

Һайнаар хүдэлмэрилнэ

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо байгша оной февраль һара соо барилгын бригада эмхидхэгдээ һэн. Тус бригадада 9 дархашуул, 30 моритой 10 модо шэрэгшэд оруулагдаһан ба бригадираар колхозник Даба Будаев томилогдоһон байгаа. Аймагай колхозуудта хүдэлмэрилдэг барилгын бусад бригадануудта орходоо энэ эгээн томо ба бүтээсэ ехэтэй бригада юм.

Энэ бригадынхид 4 һарын хугасаа соо Мынгей ба Түхэм гэжэ газарта 50—50 үнеэнэй байха байрануудые, мүн 50 тугалай, 500 хониной байха байрануудые бариһан байна. Эдэ барилгануудай хүдэлмэриие ахалагша дархан Цыден Жигмытов толгойлоо.

Гадна, бригадынхид Царам гэжэ газарта байһан полевой стан хорёо хототойгоорнь Добо гэжэ газарта зөөжэ табиһан, Түхэмдэ тугалай байра зөөжэ табиһан, Зургаанай Зэбэ гэжэ газарта зуһаха малда зунай байра барихын тула барилгын материал Подлес гэжэ газарһаа зөөһэн байна. Тэрэшэлэн колхозойнгоо пилорамада олон зуугаад кубометр модо, мүн харгы барилгада хэрэгтэй 26 мянган түхэригэй монсогор модо шэрэһэн байха юм.

Барилгын һарын үедэ энэ бригада бүри эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

И. Васил...

Малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэе

Колхозойнгаа адуу мал жэл ерэхэ бүри олошорно. Тиимэһээ нийтын малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл шадаал һаа элбэг ехээр бэлэдхэхэ гээшэ шухала хэрэг болоно. Юуб гэхэдэ, малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадагүй һаа, малайнгаа тоо толгойе саашадань олошоруулхын, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын аргагүй.

Ушар иимэһээ малажалдахи энэ гол шухала асуудалые шиидхэхын тулада энэ хабар республикын Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй обкомой бюро тусгаар тогтоол гаргажа, колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ талаар дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Энээнэй үндэһөөр колхоз бүхэн малдаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн ба шүмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ үүлгэтэй.

Манай колхоз урда жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэдэг байгаа. Сабшалангайнгаа газар үргэдхэхын, утэгжүүлхын ба уһалхын түлөө тэжээл бэлэдхэлэй бригада ёһо тэдыгээр ажалладаг, мүртэй юумэ хэдэггүй һэн. Сабшалангай газар бургаһана сэбэрлэдэггүй, харин шугы бургааһанда дарагдадаг дээрэһээ дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 5—6 центнер үбһэн хуряагдадаг бэлэй. Үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ жэлһээ жэлдэ олон мал гарзалдаг, хүсэ шадалаа гээжэ ондо орогһон дээрэһээ тон бага ашаг шэмэ үгэдэг байһан юм.

Сабшалангай газар үргэдхэхэ, шэбхэжүүлхэ, уһалха гэхэ мэтэ хэмжээ-ябуулгануудые партийна суглаан дээрэ хараалаад, 16 хүнһөө тэжээл бэлэдхэлэй бригада эмхидхэжэ, элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиидһэн байгаабди. Тэжээл бэлэдхэлэй бригадада 350 гектар сабшалангай газар даалгагдаһан байна. Энэ участогые тус бригада утэгжүүлжэ, уһалжа, үбһэнэй үндэр ургаса хуряахын түлөө үдэн зүрхэнһөө ажаллаһан байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадираар шадабаритай колхозник Ринчин-Нима Бадмажапов томилогдоо һэн. Тэрэ хадаа бригадаяа муу бэшээр хүтэлбэрилжэ, сабшалангайнгаа газар утэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээнь, үнгэрэгшэ намарһаа хойшо хүдэлмэрилжэ эхилһэн тэжээл бэлэдхэлэй бригадын хүсөөр сабшалангай газар дээрэ хамта 21500 ашаа наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаһан, 200 гектар газар уһалагдаһан, 1050 гектар газарай бүтаг шулуун сэбэрлэгдэһэн, 240 гектар газарта утэг хэгдэһэн, 2800 килограмм үнеэһэн гаргагдажа тараагдаһан, 46 га газарай шугы бургааһан сэбэрлэгдэһэн, 2500 метр утатай хушан канава заһабарилагдаһан ба 500 метр утатай шэнэ канава малтагдаһан байха юм.

Эдэ хүдэлмэринүүдые хэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Энэ хадаа тэжээл бэлэдхэлэй бригадын муу бэшээр ажаллаһые эли тодоор гэршэлнэ. Тиихэдэ колхозой правлени ба партийна эхин организаци сабшалангайнгаа газар һайжаруулхын түлөө хэдэн дахин воскресник эмхидхэжэ, тэжээл бэлэдхэлэй бригадада туһалһан байгаа. Гадна, малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхозниигууд сабшалангай газар дээрэ нилээд ехэ хэмжээнэй наг шэбхэ гаргажа тарааһан байна.

Сабшалангай газар шэбхэжүүлгэ дээрэ тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд Гармажап Раднаев, Жап Цыдыпов, Федор Митрофанов болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллана. Манай колхоз хамта 2000 гектар сабшалангай газартай.

Энээнэй 800 гектарые МТС сабшажа үгэхэ юм. Бүхы сабшалан дээрэһээ дунда жэшээгээр гектар бүриин 16 центнерһээ бага бэшэ үбһэ, тиихэдэ 350 гектар газарһаа га бүриин 25 центнер үбһэ хуряаха гэжэ шиидхэнхэйбди.

Малаа шэмэтэ тэжээлээр хангахын тулада 21 га наран сэсэг, 26 га турнепс таригдаа, үшөө 200 гаран гектар зелёнко тариха ба 1000 гаран тонно силос дараха байнабди.

Хэрбээ үбһэ хуряалгадаа һайнаар бэлэдхэжэ, тэрэниие богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргөө һаа, нийтынгээ малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаха байнабди. Манай колхоз үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие оройтуулжа эхилһэн дээрэһээ машина зэмсэгүүдээ үшөө гүйсэд заһабарилжа дүүргээдүй байна.

Жэшээлхэдэ, 10 сенокосилка заһабарилжа байһанаа июниин 10 болотор 5-иень, 26 морин тармуурай оройдоо 8-иень, 120 гар хажуурай минии 60-иень, 120 гар тармуурай 100-нь заһабарилаабди. Машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэбди. Мүнөө үбһэ хуряалгын түсэб табигдажа байна.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хамта 9 коммунистнууд хабаадаха юм. Эдэнэр морин ба тракторна сенокосилкын машинистнуудаар, мори тармуур дээрэ хүдэлмэрилхэ, мүн гар хажуураар сабшаха, үбһэ сомохо байна. Үбһэ хуряалгын үедэ хүдэлмэрилхөөр 2 улаан булан түхеэрэгдэхэ юм. Тэндэ радиоприёмнигууд тодхогдохо, шатар, даам, домино байха, шэнэ газетэ, журналнууд, номууд асарагдажа байха юм. Мүн үбһэ хуряалгын үедэ агитколлектив ажаллаха, агитаторнуудай тоо олошоруулагдаха байна.

Үбһэ хуряалгые богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, показателиин доскануудта үдэр бүриин ажалай дүнгүүд бэшэгдэжэ байха юм. Тиихэдэ ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһан», «молниинууд» хаһа саг соогоо гаргагдажа байха.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ эрхимээр түхеэржэ, нийтынгээ малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ байнабди лабтай. Тиимэһээ үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахабди.

Цырен Гырылов, Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭГДЭНЭЙ ҺҮУЛЭЭР

„Партийна нэгэ суглаан тухай"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын майн 20-ной номерто толилогдоһон байгаа. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци муугаар хүдэлмэрилнэ, партийна суглаануудые бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэдэнэ, парторганизаци колхозой ажахые хүгжөөлгэдэхи дутагдалнуудтай эбсэнэ гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн юм.

Статья соо тэмдэглэгдэһэн баримтанууд бултадаа зүб байна,—гэжэ КПСС-эй Кударын аймкомой секретарь нүхэр Федоров мэдээсэбэ.—Тус статья июнь һара соо үнгэргэгдэһэн партийна эхин организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, парторганизациин хүдэлмэриин дутагдалнууд гүйсэд элирүүлэгдэбэ. Статья соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха, партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар бодото хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

„Социалистическэ мүрысөөе һайнаар харуулха"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын майн 15-най номерто толилогдоһон хэблэлэй шэнжэлэл соо «Баргузинская правда» гэжэ аймагай газетэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай, абаһан уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэдэжэ байһан тухай багаар бэшэнэ гэжэ тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Шэнжэлэл соо заагдаһан дутагдалнууд булта зүб байна, тэдэниие усадхаха талаар хэмжээн абтаа. Тус статья КПСС-эй Баргажанай аймкомой пропаганда ба агитациин талаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, аймагай газетын хуудаһануудта социалистическэ мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулха гэжэ «Баргузинская правда» газетын редакторта заагдаба. Редакциин июнь һарын хүдэлмэриин түсэб партиин аймкомой бюрогой заседани дээрэ баталагдаба. Социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр харуулха статьянууд тус түсэб соо хараалагдаад, газетэдэ толилогдожо захалаа. Энээн тухай манай редакцида КПСС-эй Баргажанай аймкомой секретарь нүхэр Цыренов мэдээсэбэ.

„Уранһайханай самодеятельностие хүгжөөхэ"

Сэлэнгын аймаг дотор уранһайханай самодеятельностие хүгжөөлгэдэ ёһотой анхарал хандуулагданагүй, аймагай олонхи колхозуудта уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилэнэгүй гэжэ манай газетын майн 10-най номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыбеновэй мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо тэмдэглэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба. Аймаг дотор уранһайханай самодеятельностие хүгжөөлгэдэхи дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаа.

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ НООҺО—ГҮРЭНДӨӨ!
НООҺО ХАЙШАЛАЛГЫЕ ТҮРГЭНӨӨР ДҮҮРГЭХЭ

Сэлэнгын аймагай Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хониной нооһо хайшалалга түргэнөөр ябуулагдана. Эндэ Селендумын МТС-эй нооһо хайшалдаг электромеханическа агрегат эрэнхэй. Моторист Данзанов электрик Чагдуров хоёр агрегатаа үгэлөөгүйгөөр эртэһээ үдэшэ орой болотор һаадгүй хүдэлгэнэ. «Заготживсырьёгэй» Селенгинскэ пунктда хэдэн арбаад центнер нооһон тушаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрохайшаар нооһо бэрхээр ба түргэнөөр хайшалжа һураһан бригадын гэшүүд Цырен-Дулма Лубсанова (баруун гарһаа), Женя Целовальникова болон бусад хүдэлмэрилжэ байна.

С. Тайжнын фото.

Хонишон коммунист Цыбенов

Коммунист Балжи Жигжитович Цыбенов Зэдын аймагай Боргойн хониной племсовхоздо 1934 онһоо эхилжэ хонишоноор хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Цыбенов баян дүршэлтэй болонхой, совхозой түрүү хонишодой нэгэниинь юм.

Нүхэр Цыбенов үнгэрэгшэ жэлдэ 778 толгой эхэ хонидые харуулжа, 100 хонин бүхэнһөө 101 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ, хонин һүрэгтөө табиһан байна. Тиихэдэ хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 3 килограмм 324 грамм нооһо хайшалһан байха юм.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын эхилхэһээ урид нүхэр Цыбенов һүбэй хонидой отарын ахалагша хонишоор томилогдоод, хонидойнгоо байрые үбэлжөөндэ эрхим һайнаар бэлэдхэжэ, хонидоо үбэлдөө жэшээтэ һайнаар харуулһан байна. Тиин 700 толгой һүбэй түлэгнүүдэй амидын шэгнүүрые толгой бүриһөө 39,5 килограммдо хүргэһэн байна.

Энэ отарынхид республикынгаа 30 жэлэй ойн һайндэрые урда тэдэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, жэшээтэ һайнаар ажаллажа гараа. Эдэнэр һүбэй түлгэнһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалха социалистическэ уялга абанхай. Мүнөө хонидынь бүгэдэ тарган тобир, нэгэшье хоролтогүйгөөр харуулагдажа байна. Юуб гэхэдэ, эдэнэр хонидоо зүбөөр адуулдаг, хаһа сагай сооньгы үһалдаг юм. Тиихэдэ хонидоо хужартай, ногоо һайнтай газараар адуулдаг, элдэб янзын тэжээл һэлгэжэ эдеэлүүлдэг.

Коммунист Балжи Жигмитович политическэ һуралсалаа дээшэлүүлхын түлөө оролдоно, партиин XIX съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудална, гадаадын ба дотоодын байдалтай танилсана. Нүхэр Цыбенов өөрыгөө отарын хонишодтой элдэб темэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэдэг, өөрынгөө баян дүй дүршэлтэй хонишодые танилсуулдаг.

Республикынгаа 25 жэлэй ойн һайндэрөөр нүхэр Цыбенов жэшээтэ һайнаар ажаллаад, совхозой эрхим хонишон байһан тула «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ орденоор шагнагдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 5 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо нүхэр Цыбенов жэшээтэ һайнаар ажаллажа, хонишодойнгоо дунда бүри хүндэтэй болонхой.

Д. Доржиев.

Эгэтын түрүү малшан

Эгэтын сомоной (Ярууна) Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Н. Дашиева 100 эхэ хониноо 120 хурьга абаха, хонин бүхэнһөө 3 килограмм 700 грамм нооһо хайшалха, дааһан бүхы хонидоо тарган тобироор ондо оруулха гэһэн уялгаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Нүхэр Дашиева 300 толгой хурьгадые бүрин бүтэнөөр абаад, үлэһэн хурьгадыень саашадаа абахаяа хүлеэжэ байна. Мүн хонидойнгоо нооһо хайшалжа, хонидоо зунай сагта бэлшээн таргалуулжа байха юм.

Мүн энэ колхоздо һаалишадаар залуу басагад ажалладаг юм. Ханда Дугарова үнгэрэгшэ жэлдэ сомон соогоо эрхим һайн һаалишан гэжэ суутай ябаа. Нүхэр Дугарова Эгэтын сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна. Энэ залуу депутат һунгагдаһан сагһаа хойшо сомсоведэй хүдэлмэридэ шударгы һайнаар хабаадалсана.

Үнгэрэгшэ үбэл хүйтэн, саһан ехэ, малай хоол дутамаг, бэрхэтэй үбэл болобошье, нүхэр Дугарова даажа абаһан 19 үнеэдээ бултыень һайнаар ондо оруулжа, тэдэнһээ 16 тугал түлжүүлжэ абаад, үшөө 3 тугал абахаяа хүлеэжэ байна. Гадна, һү һаалгаар мүн лэ түсэбөө һайнаар дүүргэжэ байха юм. Тэрэшэлэн энэ колхозой һаалишан комсомолка Цэцэг Балданова 19 үнеэнһээ 19 тугал абаһан ба бэшэ һаалишадһаа үлүү ехэ һү һааһан байна.

Мүн сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон, 50 гаран наһатай хүгшэн Даржаб Дондукова 400-гаад эхэ хонидые хаража байдаг. Үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ саһанай эртэ ба ехээр орожо, бэрхэшээлтэй сагай болоһо байхада, Эхэ оронойнгоо патриотка байһан тулаада энэ хүгшэн нэгэшье хонин үхүүлэнгүй, тобир тарганаар ондо оруулжа, 300 гаран хурьгадые хоролтогүйгөөр тэнжээгээд, үшөө 100-гаад хурьгадые абахаяа хүлеэжэ байна.

Эдэ нүхэдтэл адли эрхим малшад манай сомондо үсөөн бэшэ юм.

Б. Цыдыпов, Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

Һайн шанартай нооһо тушаана

Сэлэнгын аймагай томодхогдоһон олон колхозууд хониной нооһо хайшалалга ба гүрэндэ тушаалгые амжалтатайгаар ябуулжа байна. Зүй-Сүтэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Халтанов) июниин 15 болотор гүрэндөө 8106 килограмм һайн шанартай нооһо тушаажа, түсэбөө 77 процентдэ хүргэбэ. Мүн Загастайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Минаев) гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө 80,6 процент дүүргээд, нооһо тушаалгые үргэлжэлһөөр. Эдэ колхозууд хонидойнгоо нооһо электромеханическа агрегатаар хайшалжа байна.

Д. Шаракшинова.

СССР-эй ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖАНУУД

Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын хүтэлбэри доро Советскэ Союзай ажалшад ажахын ба культурна байгуулалтын талаар улам ехэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ талаар партиин XIX съездээр абтаһан табадахи табанжэлэй түсэб хадаа промышленна продукциин үйлэдбэрилгые нилээд ехээр ургуулха гэжэ хараалһан байна. Энэ табанжэл соо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 70 тухай процент хүрэтэр ургаха болоно. Мүн тэрэшэлэн хүнгэн ба эдээ хоолой промышленностиин продукци бүтээн гаргалга нилээд ехэ болохо байна. Социалистическэ хүдөө ажахын продукци мүн ехээр ургаха юм. Табадахи табанжэл соо СССР-эй национальна доход 60 процент хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхэ. Энээнтэй дашарамдан хүдэлмэршэд, албахаагшадай ба таряашадай олзо доход улам ехээр нэмэхэ болоно.

Городуудта болон хүдэлмэринүүдэй посёлогуудта бүхы дээрээ 105 миллион квадратна метр талмайтай гэр байранууд бариглахаар хараалагдана.

Манай орондо ажахын болон культурна байгуулалтын талаар бэелүүлэгдэжэ байгаа асари ехэ программа хадаа социализмын түгэлдэр хүсэтэй байһыень, капиталистическэ системэдэ ороходо ажахын социалистическэ системын бүхөө ехэ хүсэтэй байһыень бүхы дэлхэйдэ дахяад харуулна. Арадай ажахые милитаризацилха, капиталистнуудта шадаал һаа ехэ ашаг олзо оруулха, ажалшадые улам бүри ехээр мүлжэхэ болон үгырүүлэн хоошоруулха харгыгаар ябажа байһан капиталистическа оронуудай экономико ороходоо советскэ экономикын амгалан сагай хүгжэлтэ тад ондоо байна бшуу.

Коммунизм байгуулгадаа социалистическэ гүрэнэй туйлажа байһан амжалта бүхы оронуудай ажалшадые баясуулжа, эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө тэмсэлэй агууехэ хэрэгэй мандаха байһанда арадуудай этигэл найдабариие бэхижүүлнэ.

Табадахи табанжэл соо ажахын болон культурна байгуулалта хэхэ уг хэрэгэ ехэ программые бэелүүлгэ хадаа айхабтар ехэ мүнгэн зөөри гаргашалхые эринэ. Социалистическэ ажахын олзо доходой сан гүрэлжэ нэмэжэ байһан дээрэһээ эдэ гаргашануудые ехэнхи хубинь мүнгөөр хангагдана. СССР-эй гүрэнэй бюджедэй бүхы олзо доходой 80 гаран процентнь социалистическэ предприятинуудай болон организацинуудһаа ороно.

Арадай ажахые финансировалха нэмэлтэ арганууд нэгэниинь мүн лэ гүрэнэй урьһаламжын талаар арад зонһоо оролдог мүнгэн зөөри болоно. Советскэ урьһаламжанууд ажахын болон культурна байгуулалтын түсэбые бэелүүлхэ тушаа парти болон правительствын хэмжээ-ябуулганаудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ.

Манай урьһаламжанууд советскэ гүрэнэй хүгжэлтын бүхы түүхэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Советскэ гүрэнэй анха түрүүшын урьһаламжа 1922 оной май һарада гаргагдаһан байгаа. Тэрэ үедэ айхабтар хүндэ хүшэр саг тохёолдоод байһан юм. Юуб гэхэдэ, советскэ оромнай граждански дайгаар болон гадаадын интервенцээр ушаруулагдаһан шарханууднаа эдэгээжэ хэрэгтэй һаяхан эхилээд байгаа һэн. Арадай ажахые һэргээн бодхооха хэрэгтэй мүнгэн зөөри шухала байгаа. 1922 оной урьһаламжын мүнгэн хүрэнгэ эдэ гаргашануудые хангахада туһалаа. Ажалшадай элдэб шухала хэрэгэй хэрэгтэ ехэ эмхидхэлэй ба экономическэ ач холбогдолтой байгаа.

Арадай ажахые һэргээн бодхоожо дүүргээд байхадаа Советскэ Союз ороноо социалистическэр индустриализацилха түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ эхилэн ороо һэн.

1926—1929 онуудта советскэ гүрэнэй арбан таба дахин дотоодын урьһаламжануудые гаргаһан байгаа. 1927 онһоо хойшо манай урьһаламжанууд городуудай болон хүдөө нютагуудай ажалшадай дунда коллективнэ захилга хэжэ тараажа ябадаг эхилээ һэн.

Манай ороной хүдөө ажахыда коллективизаци боложо эхилхэ үедэ, хүндэ промышленностиие улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхын тулада, мүн хүдөө нютагуудай шэнэ колхозно байгуулалтада финансова туһаламжа үзүүлхын тулада мүнгэн зөөри социалистическэ ёһоор нөөсэлэн хуряахые хүсэлүүлхэ хэрэгтэй болоо һэн. Эгээ энэ үедэ «табанжэлые дүрбэн жэлдэ» гэһэн урьһаламжа гаргагдажа, тэрэнэй урда тээ богони болзортойгоор гаргагдаһан бүхы урьһаламжанууд нэгэдхэгдэһэн байгаа.

Советскэ гүрэнэй урьһаламжанууд хадаа ороной социалистическэ индустриализацилгада болон хүдөө ажахын коллективизацилгада шухала хэрэгтэй мүнгэн зөөри нөөсэлэн хуряаха зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ ёһала ехэ үүргэ дүүргээ һэн.

Сталинска түрүүшын табанжэлэй үедэ манай урьһаламжанууд тараагдаад байхадаа гүрэнэй бюджедтэ, 5,9 миллиард түхэриг оруулжа, тэрэнь капиталовложениин 11 процентһээ үлүү болоһон юм, тэрэ тоодо Бурят-Монгол АССР дотор 8 миллион 408 мянган түхэриг ороһон байгаа. Сталинска хоёрдохи табанжэлэй үедэ гүрэнэй урьһаламжануудые арадай ажахыда 19 миллиард түхэриг оруулһан байгаа. Тэрэнь капитальна барилгада зориулагдаһан мүнгэн зөөриин суммын 16 процентһээ үлүү болоһон байха юм. Тэрэ тоодо Бурят-Монголой АССР дотор 48 миллион 257 мянган түхэриг ороһон байна.

Манай орондо социалистическэ общественна байгуулалгадажа дүүргэгдэһэн, Сталинска гурбадахи табанжэлэй үедэ гүрэнэй урьһаламжанууддаа үүргэнь бүри ехэ болоһон байха юм. Гурбадахи табанжэлэй гурбан жэл хахад соо гүрэнэй урьһаламжанууд бүхыдөө 24,9 миллиард түхэриг мүнгэ арадай ажахыда үгэһэн байна. Тэрэнь капитальна барилгада һомолгоһон мүнгэнэй табанайнь нэгэ хуби шахуу болоһон байгаа. Энэ үедэ Бурят-Монголһоо 105 миллион 45 мянган түхэриг ороо һэн.

Сталинска түрүүшын гурбан табанжэлнүүдэй үедэ Бурят-Монголой ажалшад гүрэнэй урьһаламжануудаар дамжуулан 161 миллион 710 мянган түхэриг гүрэндөө урьһаар үгэһэн байха юм.

Энэ үедэ Бурят-Монголой республика дотор паровоз бүтээлгын завод, шэлэй механизированна завод, мяха-консервын комбинат, мелькомбинат гэхэ мэтын томо томо промышленна предприятинууд байгуулагдаа һэн. Тэдэнһээ гадна олон һургуулинууд, больницанууд болон бусад культурна эмхи зургаанууд баригдаһан байна.

Дайнай болоһон жэлнүүдтэ урьһаламжа захилга бүри ехэ патриотизмтайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Дайнай үедэ гүрэнэй урьһаламжа тараалгаар 76 миллиард түхэриг гэхэ гү, али сэрэгэй урда тээхи үеынхидэ ороходоо нэгэ хахад дахин ехэ мүнгэн бюджедтэ ороһон байна гэжэ хэлэхэл оилгосотой болохо бээ.

Энэ үедэ Бурят-Монголой республикын ажалшад 252 миллион 309 мянган түхэригэй сэрэгэй урьһаламжые захижа абаһан байгаа.

Дайнай хойто тээхи Сталинска табанжэлэй үедэ гүрэнэй бюджедтэ 130 миллиард шахуу түхэриг мүнгэн ороо һэн. Тиихэдэ манай Бурят-Монголой республика дотор 300 миллион 839 мянган түхэригтэ урьһаламжа тараагдаһан байха юм.

1951 болон 1952 онуудта гаргагдаһан СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжануудые тараалга имагта ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрһэн байгаа. Эдэ урьһаламжануудые гушаан миллиард түхэригтэ гаргагдаһан ба богонихон болзор соо нилээд үлүүлэн тараагдаһан байна.

Советскэ гүрэнэй урьһаламжануудай нимэ амжалтатайгаар тараагдадаг ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнь арадай интересүүдтэй таарахо, оронойнгоо экономическэ хүсэ шадалые бэхижүүлхэ болон арад зоной баялигые арьбадхаха хэрэгтэ зориулагдаһан байна бшуу. Мүн тиихэдэ хамта манай урьһаламжанууд хадаа улад зондо айхабтар ехэ олзо доход оруулна, хэдэн миллион советскэ граждание жэл бүри ехэ ехэ шүүбэринүүдые абана.

Жэшээнь, манай Бурят-Монголой республика дотор 1945 онһоо 1952 он хүрэтэр 70 миллион түхэриг шүүбэри ажалшадта түлэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ энэ 1953 оной табан һара соо 10 миллион 101 мянган түхэриг шүүбэри улад зондо түлэгдөөд байна.

Гүрэнэй урьһаламжануудай условиин ёһоор шүүгээгүй облигацинууд урьһаламжа бүхэнэй болзорйнь эсэс хүрэтэр үлэһэн арбан табан жэлэй турша соо тэрэ сэнгээрээ гэдэргээ бусаагдаха болоно.

Энэ 1953 ондо гүрэнэй урьһаламжануудаар шүүбэринүүдые наадаха 21 тираж үнгэргэгдэхэ байна. Тэрээнһээ гадна СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооходо болон хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын облигацинуудые, 1948 оной гараһан гүрэнэй 2 процентнэ урьһаламжа болон СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооходо болон хүгжөөхэ гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын облигацинуудые бусаан түлэлгөөр гурба дахин тираж гараха байна.

СССР-эй гүрэнэй урьһаламжанууд гээшэ арадай ажахыда айхабтар ехэ удхашанартай юм. Тэдэ урьһаламжанууд социалистическэ хүгжэлтэйе финансова ресурснуудые ехэ болгожо, СССР-эй экономическа болон культурна талаараа түргэнөөр хүгжэхэ, манай Эхэ оронһой хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг байна.

Г. НАВЛОЦКИЙ, БМАССР-эй нөөсэлгын кассын ба гүрэнэй урьһаламжын управлениин начальник.

Республикын һаалишадай 1953 оной үнгэрһэн табан һарын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд

Һү һаалгаар эрхим показательнуудые туйлаһан түрүү колхозууд

Колхозуудай нэрэ	Аймагуудай нэрэ	Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй фамили	Һаамхай үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	Ээлһэн һуури	Колхозуудай нэрэ	Аймагуудай нэрэ	Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй фамили	Һаамхай үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)
Дзержинскиин нэрэмжэтэ	Тарбагатайн	Печугин И. К.	467	13	„Улаан Эрхирик"	Заиграйн	Бадмаев А. Б.	369
Маленковой нэрэмжэтэ	Сэлэнгын	Мункожапов Д. С.	455	14	„Красная Заря"	Прибайкальска	Патрушев А. Р.	363
18 партсъездын нэрэмтэжэ	—„—	Герасимов Ф. В.	422	15	Чапаевай нэрэмжэтэ	Тарбагатайн	Пестерев И. П.	347
Ленинэй нэрэмжэтэ	Иволгын	Овчинников Г. И.	412	16	„Красная Заря"	Кударын	Жарников Д. П.	343
„8-е Марта"	—„—	Гольский А. Г.	399	17	XVII партсъездын нэрэмжэтэ	Иволгын	Орлов П. П.	342
Молотовой нэрэмжэтэ	Тарбагатайн	Мясников И. С.	398	18	Хрущевой нэрэмжэтэ	Прибайкальска	Чухреев А. И.	342
„Путь Ленина"	—„—	Матвеев С. П.	387	19	Маленковой нэрэмжэтэ	Иволгын	Бурков С. Н.	327
Кагановичын нэрэмжэтэ	Заиграйн	Угрюмов Л. Н.	386	20	„Путь коммунизма"	Прибайкальска	Добрынин В. К.	323
„Заветы Ильича"	Прибайкальска	Баев Н. М.	385	21	Буденнын нэрэмжэтэ	Кударын	Курикалов М. К.	312
„1-ре Мая"	Иволгын	Астраханцев Ф. К.	379					
„Красный Боец"	Тарбагатайн	Котляревский И. О.	378					
Орджоникидзын нэрэмжэтэ	Прибайкальска	Изосимов И. И.	373					

Һү һаалгаар эрхим показательнуудые туйлаһан түрүү һаалишад

Һаалишад-малшадай фамили	Аймагуудай нэрэ	Колхозуудай нэрэ	Һаамхай үнеэн бүриһөө һааһан һүн (литрээр)	Ээлһэн һуури	Һаалишад-малшадай фамили	Аймагуудай нэрэ	Колхозуудай нэрэ	Һаамхай үнеэн бүриһөө һааһан һүн (литрээр)
Раднажапова Ц. Т.	Сэлэнгын	Сталинай нэрэмжэтэ	1301	57	Налетова Е. Л.	Прибайкальска	„Заветы Ильича"	593
Ринчинова Б. Б.	„	Маленковой нэрэмжэтэ	1223	58	Очирова Б.	Сэлэнгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	585
Лумбунова Я. Л.	„	Маленковой нэрэмжэтэ	1214	59	Бадмадашиева Д. Х.	„	„Социализм"	576
Доржиева Е. Д.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	1204	60	Думнова А. Ф.	Иволгын	„8-е Марта"	571
Жамбалова Ц. Ж.	„	Сталинай нэрэмжэтэ	1191	61	Шергина М. В.	Прибайкальска	Орджоникидзын нэрэмжэтэ	568
Воронцова А. Ц.	„	XVIII партсъездын нэрэмжэтэ	1171	62	Кривоконова П. Д.	Иволгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	568
Жалсанова П. Д.	„	Карл Марксын нэрэмжэтэ	1096	63	Замбалаева Д.	„	„Улаан Оронго"	561
Дылыкова Д. Ж.	„	Сталинай нэрэмжэтэ	1088	64	Жамнянова Д.	„	„Улаан Оронго"	561
Цырендоржиева Д. Д.	„	Карл Марксын нэрэмжэтэ	1075	65	Рапдина Т. И.	Тарбагатайн	Дзержинскиин нэрэмжэтэ	560
Шиндыкова Д. Г.	„	Сталинай нэрэмжэтэ	1063	66	Голубева В. П.	Прибайкальска	„Путь коммунизма"	554
Митупова Д. Х.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	1061	67	Будацыренова Б. В.	Сэлэнгын	Калининай нэрэмжэтэ	549
Будожапова Д. Д.	„	Карл Марксын нэрэмжэтэ	1055	68	Ешидоржиева Н.	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	547
Бадмаева Л. Б.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	1048	69	Чистова Л. М.	Тарбагатайн	Молотовой нэрэмжэтэ	546
Хайдапова Д. Ц.	„	Маленковой нэрэмжэтэ	1031	70	Ларионова А. И.	Прибайкальска	„Красная Заря"	538
Будаева С. Б.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	996	71	Воробьева Е. А.	Тарбагатайн	Дзержинскиин нэрэмжэтэ	536
Жапова Д. Р.	„	Сталинай нэрэмжэтэ	992	72	Хамуева В. П.	Сэлэнгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	535
Лубсанова Б. Г.	„	Карл Марксын нэрэмжэтэ	981	73	Батоцыренова Ц. Б.	„	„Социализм"	534
Нимаева Д. Ж.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	961	74	Гондоржапова Ц. Л.	„	„Социализм"	531
Ещенко Н. А.	„	XVIII партсъездын нэрэмжэтэ	937	75	Степанова Л. А.	Иволгын	Хрущевой нэрэмжэтэ	529
Шарапова Д. Д.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	934	76	Грудина А. И.	Тарбагатайн	„Авангард"	525
Хайдапова Ц. Г.	„	Маленковой нэрэмжэтэ	913	77	Мирошникова Л. Н.	Сэлэнгын	Ворошиловай нэрэмжэтэ	523
Аюшеева Дагзама	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	907	78	Налетова Е. В.	Прибайкальска	„Заветы Ильича"	517
Бадмаева Д. Б.	Сэлэнгын	Сталинай нэрэмжэтэ	879	79	Шурыгина Л. И.	Тарбагатайн	Молотовой нэрэмжэтэ	508
Очирова Г. Д.	Сэлэнгын	Карл Марксын нэрэмжэтэ	868	80	Казанцева М. П.	Иволгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	508
Ринчинова Г. Р.	„	Маленковой нэрэмжэтэ	851	81	Чимитова А. Г.	Яруунын	Молотовой нэрэмжэтэ	506
Цымаева Очир-жалма	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	851	82	Аскарова Р. В.	Кяхтын	Ленинэй нэрэмжэтэ	503
Санжиева Ц. Д.	Сэлэнгын	Сталинай нэрэмжэтэ	844	83	Неродова Ф. И.	Прибайкальска	„Путь коммунизма"	502
Батуева Ц. Б.	„	Карл Марксын нэрэмжэтэ	835	84	Воротникова Е. А.	„	„Путь коммунизма"	502
Очиржапова Н.	„	Тельманэй нэрэмжэтэ	814	85	Бальжинимаева С.	Сэлэнгын	Калининай нэрэмжэтэ	491
Горюнова А. И.	Иволгын	Хрущевой нэрэмжэтэ	812	86	Русалова Г. М.	Кяхтын	Ленинэй нэрэмжэтэ	485
Жамбалова Ц.	„	„Улаан Оронго"	811	87	Павлова М. И.	Прибайкальска	Орджоникидзын нэрэмжэтэ	484
Бальжиева Ц. Ж.	Сэлэнгын	Карл Марксын нэрэмжэтэ	786	88	Молчанова П. М.	„	Орджоникидзын нэрэмжэтэ	484
Новосельцева Т. И.	Прибайкальска	„Заветы Ильича"	783	89	Севергина А. Ф.	„	„Путь коммунизма"	476
Ринчинова Ц. М.	Сэлэнгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	772	90	Бурундукова П. К.	Иволгын	„8-е Марта"	472
Дандарова Дарима	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	762	91	Козлова П. И.	Прибайкальска	Молотовой нэрэмжэтэ	468
Карпова А. В.	Сэлэнгын	XVIII партсъездын нэрэмжэтэ	755	92	Астраханцева В. И.	Иволгын	„1-ое Мая"	467
Цыденова Г. Д.	„	„Социализм"	755	93	Турпна Е. П.	Заиграйн	Кагановичын нэрэмжэтэ	466
Гатыпова Ханда	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	752	94	Митрофанова И. М.	Мухаршэбэрэй	„Искра"	456
Цыденова М. Г.	Сэлэнгын	„Социализм"	740	95	Бадмаева Х.	Сэлэнгын	Кагановичын нэрэмжэтэ	463
Буторина М. С.	„	XVIII партсъездын нэрэмжэтэ	732	96	Будникова Е. М.	Мухаршэбэрэй	„Искра"	454
Чебунина П. Ф.	„	Молотовой нэрэмжэтэ	718	97	Загузина А. М.	Иволгын	„1-ое Мая"	453
Дармаева М. Д.	„	Кагановичын нэрэмжэтэ	715	98	Белых М. Т.	Заиграйн	Кагановичын нэрэмжэтэ	452
Горбунова Р. И.	Прибайкальска	Орджоникидзын нэрэмжэтэ	696	99	Кузнецова Л. Я.	Прибайкальска	Ворошиловай нэрэмжэтэ	451
Патрахина А. Е.	„	„Путь коммунизма"	684	100	Боткова А. Г.	Иволгын	„1-ое Мая"	450
Доржиева Б. М.	Сэлэнгын	Кагановичын нэрэмжэтэ	681	101	Доржиева С.	„	„Улаан-Оронго"	449
Очиржапова Ц. О.	Кударын	Ждановай нэрэмжэтэ	661	102	Бадмажапова С.	Сэлэнгын	Калининай нэрэмжэтэ	447
Клюшова А. А.	Прибайкальска	„7 съезд Советов"	660	103	Казанцева П. И.	Иволгын	Ленинэй нэрэмжэтэ	447
Вишнякова Н. А.	„	Орджоникидзын нэрэмжэтэ	657	104	Буркова В. Д.	Иволгын	Маленковой нэрэмжэтэ	446
Даржаева Дулмажап	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	653	105	Гадерина П. Г.	Прибайкальска	„Заветы Ильича"	444
Жигжитова Н. Ж.	Сэлэнгын	Кагановичын нэрэмжэтэ	643	106	Орлова У. В.	Иволгын	„8-е Марта"	443
Чебунина П. Е.	„	Молотовой нэрэмжэтэ	641	107	Базарова Д. Ц.	Сэлэнгын	Калининай нэрэмжэтэ	435
Пикулова М. С.	„	Ленинэй нэрэмжэтэ	619	108	Васильева П. Т.	Мухаршэбэрэй	„Искра"	435
Корытова А. И.	Прибайкальска	„7 съезд Советов"	616	109	Сампилова Д. С.	Хэжэнгын	Ворошиловай нэрэмжэтэ	426
Буторина И. Я.	„	„Путь коммунизма"	615	110	Бабарыкина К. А.	Кударын	„Красная Заря"	425
Жамсаева Цыден-Долгор	Заиграйн	„Улаан Эрхирик"	604	111	Хандарева Т. Е.	Мухаршэбэрэй	„Искра"	425
Темникова В. С.	Прибайкальска	„7 съезд Советов"	601					

* * *

Түрүү һаалишадай үнгэрһэн табан һарын социалистическэ мүрысөөнэй эдэ дүнгүүд хадаа үнеэдэйн һү үгэлгые саашадаа эрид дээшэлүүлхэ республикын колхозууд ехэхэн арга боломжотой гэжэ харуулна. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой 400 гаран үнеэдтэй һүнэй-товарна фермэ үнгэрһэн май һара соо һаамхай үнеэн бүриһөө 150 литр һү һааба. Мүн май һара соо Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо һаамхай үнеэн бүриһөө 140 литр, Иволгын аймагай «8-е Марта» колхоздо —167 литр һүн һаагдаа.

Республикын зарим түрүү һаалишад бүришье ехэ һү һаагаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн май һара соо Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Б. Ринчинова даалгагдаһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 295 литр, мүн энэ колхозой һаалишан Я. Лумбунова һаамхай үнеэн бүриһөө 271 литр һү һааһан байна. Тус аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. Митупова май һара соо даалгагдаһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө дунда зэргээр 278 литр һү һаагаа. Май һара соо республикын һаалишадай социалистическэ мүрысөөндэ Яруунын, Хэжэнгын, Кяхтын аймагуудай түрүү һаалишадай оролсоһон ябадал мүрысөөнэй улам бүри үргэнөөр дэлгэржэ байһые гэршэлнэ. Республикын һаалишадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Чимитова жэлэй эхинһээ хойшо даалгагдаһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө июниин 1 болотор дунда жэшээгээр 506 литр, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Аскарова — 503 литр, Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Сампилова энэ үе соо һаамхай үнеэн бүриһөө 426 литр һү һаагаа.

Республикын түрүү һаалишадай үнгэрһэн табан һарын хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэһээ харахада Сэлэнгын, Иволгын, Прибайкальска, Тарбагатайн ба бусад аймагуудай колхозууд 1953 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 2000—3500 литр һү һааха гэжэ абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэнь лабтай.

«1953 ондо республикын колхозуудта үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1953 оной январиин 27-ной тогтоол соо заагдаһан зүйлнүүдые хүтэлбэри болгон, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Кударын, Прибайкальска, Бичурын, Заиграйн ба бусад зарим аймагуудай колхозууд үнеэдэй һү үгэлгые нилээд дээшэлүүлээ.

Гэхэ зуура, зарим аймагуудай колхозуудта үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө ямаршье хэмжээ абтанагүй. Энэ ушарһаа тэдэ колхозуудта һүн тон багаар һаагдана. Байкало-Кударын, Кабанскын, Иволгын, Зэдын, Яруунын ба Баргажанай аймагуудта нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо мүнөө жэлдэ бүри бага һүн һаагдаа.

Мүнөө зунай сагта малаа хүхэ ногоондо бэлшээжэ, һү ехээр һааха шиидхэхы үе болобо. Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Кяхтын, Заиграйн ба Тарбагатайн аймагуудай түрүү колхозууд үнеэдээ үдэрэй гурба-дүрбэ дахин һаажа байһанай, тэдэниие түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээхэһээ гадна, концентрадуудаар эдеэлүүлэлсэжэ байһанай ашаар һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэ соо дунда зэргээр 12—15 литр, зарим үнеэдһээ 30—35 литр һү һаана. Гэхэ зуура, малай хойноһоо харууһалга, эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэн олохон газарта сүүдхэ соо үнеэнһээ 2—3 литрһээ дээшэ һү гаранагүй. Илангаяа Хориин, Тоориин, Хэжэнгын, Закаменай, Зэдын, Баргажанай, Кабанскын, Байкало-Кударын ба Түнхэнэй аймагуудай колхозууд үнеэдэйнгээ һү үгэлгые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые абанагүй. Эдэ аймагуудта үнеэдэй һү үгэлгэ тон бага.

Хүдөө ажахын органууд, колхозуудай правленинүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадалда эсэс табижа, мүнөө зунай сагта үнеэдэй һү үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ тушаа хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Советскэ элитэ ехэ уранзохёолшо Федор Васильевич Гладковой түрэһөөр 70 жэлэй ой июниин 20-до гүйсэбэ. Энэ үдэр хадаа тэрэнэй 50 жэлэй литературна ажал-ябуулгатай тааралдана. Ф. Гладковой «Цемент» ба «Энергия» гэжэ романууд, «Тангариг», «Эхэ» гэжэ повестьнууд, Сталинска шангуудта хүртэһэн «Эдир наһан тухай повесть», «Вольница» гэжэ хоёр номууд, мүн бусад зохёолнуудынь үргэнөөр алдаршанхай. Мүнөө уранзохёолшо «Үймөөнтэ жэлнүүд» гэжэ ном зохёожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинска шангай лауреат уранзохёолшо Ф. В. Гладков.

ТАСС-эй фотохронико.

Гушан жэлдэ багшалба

Һаяхан манай республика 30 жэлэйнгээ ойе тэмдэглээ. Энэ үе соо республикынгаа культура ба экономикые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа, алдарта һайхан замаар ябажа гараһан хүнүүд тоогүй олон. Тэдэнэрэй тоодо РСФСР-эй ба БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша, гурбан орденуудай кавалер Иннокентий Григорьевич Дадуев ороно.

Иннокентий Григорьевич 1892 ондо Боохоной аймагай Загалиг гэжэ нютагта, үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. 1900 ондо 8 наһатай бишыхан Кеша эхин һургуулида һурахаяа ороһон байгаа. Тэрэ үедэ үгытэйшүүлэй үхибүүдэй һураханы бэрхэтэй байһан юм. Нүхэр Дадуев эхин һургуули дүүргээд байхадаа, багшын мэргэжэл оложо, арад зониие гэгээрүүлгэдэ бүхы наһаяа зорюулха гэжэ эрид шиидээ һэн. Энэ хүсэлөө бэелүүлхэ зорилгоор нүхэр Дадуев Иркутск городой дунда һургуулида орожо, элдэб бэрхэшээлнүүдые дабан, тэрэ һургууляа 1919 ондо дүүргэжэ гараһан юм. Иннокентий Григорьевич һургууляа дүүргэмсээрээ түрэл нютагаа бусажа, эхин һургуулиин багшаар хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Иигэжэ тэрээнэй арюун һайхан хүсэлынь бэелүүлэгдээ бэлэй. Нүхэр Дадуев тэрэ гэһэнһээ хойшо саг үргэлжэ багшална.

Нүхэр Дадуев 30 жэлэйнгээ 24 жэлыень Хориин дунда һургуулида таһалгаряагүй хүдэлмэрилһэн байна. Иннокентий Григорьевичто заалгажа гараһан олон тоото һурагшад дээдэ һургуулинуудые дүүргээд, мүнөө манай социалистическэ культура ба ажахын элдэб һалбаринуудта ажаллана. Нүхэр Дадуев олон жэлэй турша соо багшаар ажаллажа, педагогическа нилээд ехэ мэргэжэлтэй болоо, гэбэшье, энээгээрээ һанаагаа амарангүй, өөрынгөө мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Тэрэшэлэн теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ анхарал хандуулна. Иннокентий Григорьевич өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ залуу багшанарые һургаха гэжэ мүн лэ бага бэшэ оролдолго гаргадаг.

Нүхэр Дадуев дунда һургуулиингаа ахалагша классуудта тусхай предмедүүдээр заажа байһанаа, 1946—1947 оной һуралсалай жэлһээ хойшо нэгэдэхи класста заана. Һурагшадай хоёрдохи жэлээ нэгэ классаа үлэхэ ябадалые болюулхын аргагүй юм гэһэн зарим багшанарай баталамжые Иннокентий Григорьевич эрид буруушаажа, иимэ баталамжын тон буруу байһые хэрэг дээрэнь харуулхын тула нэгэдэхи класста заадаг болоһон байна. Урдаа табиһан энэ харюусалгатай зорилгые нүхэр Дадуев амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Нэгэдэхи класс дүүргэжэ гараһан һурагшадай нэгэниингшье мүнөө хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа һуунагүй.

Нүхэр Дадуевай эсэшэ сусашагүй ажалые парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээндэ РСФСР-эй ба БМАССР-эй габьяата багшын нэрэзэргэ олгохоһоо гадна, «Ажалай улаан тугай» хоёр орденоор, «Хүндын тэмдэг» гэжэ орденоор, мүн хэдэн медальнуудаар шагнаа.

Олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг тула Иннокентий Григорьевич ажалшадай депутадуудай Хориин аймагай Соведтэ депутадаар гурбадахяа һунгагдаа.

Ж. Гончиков.

Түрүүшүүлэй зэргэдэ

Хориин аймагай Хасуурта тосхондо дүрбэн жэлэй саада тээ хүдөөгэй библиотекэ байгуулагдаһан юм.

Үнгэрһэн энэ үе соо библиотекын номой фонд нилээд нэмээ. Тус библиотекэдэ мүнөө 5 мянга шахуу ном тоологдоно. Хасууртынхид хүгшэн залуугүй библиотекэдээ дурладаг юм. Эдэбхитэй уншагшадай тоодо 67 наһатай колхозник В. А. Вахрушев, тэрэнэй һамган С. С. Вахрушева, залуу колхозница М. С. Иванова болон бусад оролсоно. Колхознигууд ородой классигуудай ба советскэ уранзохёолшодой, илангаяа Сталинска шангай лауреадуудай номуудые ехэтэ һонирхон уншана. Жэшээлхэдэ, колхозник Ф. Кожевников М. Шолоховой «Номгон Дон», Б. Полевойн «Ёһотой хүн тухай ном», Г. Николаевагай «Таряа хадалга», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ ба мүн бусад олон номуудые уншаһан байна.

Хасууртын дунда һургуулиин олон тоото һурагшад эндэхи хүдөөгэй библиотекын эдэбхитэй уншагшадынь мүн лэ болонхой.

Библиотекын уншалгын зал дотор газетэ, журналнууд табигданхай, партиин түүхые шудалагшадта туһаламжа болгон марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудай выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Мүн эндэ эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлые харуулһан фото-монтаж бии. Тус библиотекэ дотороо гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй.

Библиотекые даагша нүхэр М. Д. Амплеева энэ ажалда гурбадахи жэлээ ажаллана. Нүхэр Амплеева библиотекынгээ хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ оролдохоһоо гадна, мүн тосхоной ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Агитатор тулада энэ библиотекарь «Победа» колхозой малай холын гүүртэнүүдтэ, таряанажалай болон тракторна бригаданuудта ошожо, элидхэл, хөөрөө үнгэргэдэг, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаг юм. Нүхэр Амплеевагай редактировалдаг ханын газетэ «Мы за мир» колхоздо һара бүри гарана. Нүхэр Амплеева эрхим ажалайнгаа түлөө республикын 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан БМАССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Холын гүүртэнүүдтэ байдаг «Победа» колхозой малшад нүүдэл библиотекээр саг үргэлжэ хангагдана.

Мүнөө библиотекын уншагшад Галина Николаевагай «Таряа хадалга» гэжэ романаар уншагшадай конференци хэхээр бэлэдхэжэ байна.

С. Дугаров.

Студентнэр практикада гараба

Һаяхан Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр гурба һарын болзороор колхозуудта практикада гараба.

Тус техникумэй гидромелиоративна отделениин студентнэр Бурсельпроектын экспедицитэй Бичурын уһалууриин системэдэ гараа. Тэдэнэр уһалууриин каналнуудые татаха, хуушан системэнүүдые шэнэлхэ ба уһалууриин газарые эсхэмжэлхэ байна.

Д. Болхоев.

Французска коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

Морис Торезэй хэлэһэн үгэ

ПАРИЖ, июниин 18. (ТАСС). Үсэгэлдэр Исси ле Мулино гэжэ парижска хүдэлмэришэнэй город шадар Французска коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Франциин коммунистическэ партиин генеральна секретарь Морис Торез пленумэй түгэсхэлэй заседани дээрэ богони үгэ хэлэбэ.

«Би хадаа тэмсэлэй нэгэдэлэй проблемэ гэһэн гансахан пунктые тэмдэглэхэ хүсэлтэй байнаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Мүнөө үедэ арад олониитын тэмсэлэй нэгэдэлэй программа хадаа шиидхэхы хүсэн болоно. Нэгэдэмэл фронтын туг доро хүдэлмэришэдэй олон ябуулганууд, ехэ забастовконууд хэгдэнэ. Һунгуулиин талаар түрүүшын хэлсээ баталагдаа, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн дэлгэрнэ, тус хүдэлөөн хүн зониие ехээр хабаадуулна.

Французска арад Франциин правительствын политикые хубилгахые эрмэлзэнэ гэжэ тэмдэглээд, Торез иигэжэ хэлэбэ:

Энэ хубилалтые түйлахын тулада тэмсэлэй нэгэдэлһээ ондоо һайн арга хэрэгсэл байхагүй гэжэ хүдэлмэришэд ойлгоно.

Торез арадай фронтын дүй дүршэл ба урогууд тухай һануулба, французска буржуази ба баруунай социалистическэ ударидагшад мүнөө үедэ тэмсэлэй нэгэдэл тогтоохо ябадалһаа айна гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ нэгэдэл хадаа Францида ямар нэгэн хубилалта хэжэ болохо үргэн хүдэлөөнэй миил эхинь һүүлэй үедэ боложо байна.

Түгэсхэлдөө Торез хадаа зам дээрэ дайралдаха бүхы һаадуудые дабаха гэжэ коммунистнуудые уряалба.

Пленум резолюци баталан абаа. Уласхоорондын түгшүүрилтэй байдалые һулаарулха зорилгоор Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэл хадаа событинуудай ябасада, олониитын һанал бодолдо ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

«СССР-эй гадаадын политика имагтал эб найрамдалые сахилгада ба һэргээн бодхоолгодо, уласхоорондын хани харилсаанда, бүхы оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай харилсаа тогтоолгодо зорюулагдана гэжэ Франциин арад хэзээ хэзээнэйхиһээ тодорхойгоор шэнжэлэн тэмдэглэнэ.

Франциин арад хадаа амгалан ёһоор шиидхэгдэжэ болохогүй арсалдаата нэгэшье асуудал мүнөө байхагүй гэһэн советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлгэнүүдые амаршална. Эдэ мэдүүлгэнүүд тэдэ хүтэлбэрилэгшэдэй бүхы ябуулгануудаар гэршэлэгдэнэ».

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл һулаарулагдаха ёһогүй, Французска коммунистическэ парти «хэлсээнэй ба эб найрамдалай түлөө национальна конференциие» бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэлэлгээ зорюулха ёһотой гэжэ резолюци соонь тэмдэглэгдэнэ. Тус конференци июниин 27 ба 28-да зарлагдахаар хараалагдаба.

Эгээн дүтын зорилго хадаа Вьетнамай, Лаосай, Комбоджын арадуудта эсэргүү дай зогсоохо, германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхэ, Баруун Германида милитаризмые һэргээн бодхоогшо боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые болюулха ябадал болоно гэжэ резолюци соонь саашадаа хэлэгдэнэ.

Саашаа ЦК-гэй пленум һүүлшын 6 жэлэй турша дотор «арадта эсэргүү, нацын гол хүсэн болохо хүдэлмэришэн ангида эсэргүү» шэглүүлэгдэһэн Франциин зонхилхы бүлэг нюурнуудай ябуулжа байһан политикын хойшолонгуудые өөрынгөө шиидхэбэри соо шэнжэлэн харуулба. Хүтэлбэрилхы нюурнууд арадай эрмэлзэлгые анхаралдаа абаха дурагүй байна гэжэ олониитэ ойлгоно. Энэ условидо французска политикые бүрин хубилгаха гэһэн эрмэлзэлгэ, хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые нэгэдүүлхэ дура хүсэл бүхы орон дотор шангадажа байна.

Мүнөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй нэгэдэлые эрид шууд үргэдхэхэ зохистой байдал бии болоо гэжэ резолюци соонь тэмдэглэгдэнэ.

Центральна Комитедэй пленум хадаа ажалша коммунистнууд ба социалистнуудай хоорондохи тэмсэлэй нэгэдэлдэ һаад хэхые, «хүдэлмэришэн ангиие забхайруулха ба реакцида эсэргүүсэгшэ бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ һаад хэхые» оролдогшо баруунай-социалистическэ ударидагшадые эрид шууд элирүүлнэ.

Коммунистнууд хадаа капиталистическэ реакциие хэбээрнь байлгаха гэжэ оролдодог социал-демократическа ударидагшадтай ажалша олониитэ — социалистнуудые холидоггүй юм гэжэ резолюци соонь саашаа тэмдэглэгдэнэ.

Тус резолюци хадаа бүхы арга хэрэглэжэ, бүри хүсэтэ нэгэдэл түйлахын түлөө тэмсэлдэ коммунистическэ партиин бүхы ячейкэнүүдэй ба секцинүүдэй анхарал хандуулна.

„Нейес Дейчланд" газетэ гадаадын хүлһэншэдые элирүүлнэ

БЕРЛИН, июниин 18. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» газетэ «Берлиндэ юун болооб?» гэһэн гаршагтай нимэ түрүү бэшэг мүнөөдэр толилбо:

Берлиндэ болоһон гуримгүй байдалай сэхэ шалтагаанууд хадаа Германска Демократическа Республикада событинуудай һая дэлгэрһэн ябадалтай холбоотой юм. Манай партиин ба правительствын шэнэ хараа бодолые—арад үргэн олониитын ажабайдалай хэмжээе түргэнөөр дээшэлүүлхэ, эрхын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн хараа бодолые бодото дээрэнь бэелүүлгэ хадаа Баруун Германидахи Германска Демократическа Республикын дайсадта хүндэ шанга сохилто хэхэ, тэдээнэй уналга болохо байна гэжэ тэдэ дайсад ойлгоно. Тэдэнэр энээниие өөһэдөө мэдэрээ. Манай түрүүшын шэнэ хэмжээ-ябуулганууд тухай мэдээжэ болоод байхада, Бонндо үзэгдэһэн мэгдэлгэ тэдэнэр өөһэдөө харуулаа.

Хэрбээ Якоб Кайзер Баруун Берлиндэ байна гэжэ мүнөөдэр тэдэнэр мэдээсээ һаа, энээгээрээ тэдэнэр Бонндохи мэгдэлгын ба Берлиндэхи провокацинуудай хоорондохи холбоое тодорхойгоор харуулна.

Манай правительствын шэнэ хэмжээ-ябуулганууд тухай мэдээсэлнүүдэй толилогдоһоной һүүлээр хэдэхэн час болоод байхада тэдэн тодорхой дүнгүүдые харуулба. Республикаһаа тэрьедэлгэ түргэнөөр хороогдоо. Баруун Германиһаа Германска Демократическа Республикада нүүжэ ерэгшэдэй тоо Германска Демократическа Республикаһаа ябажа байгаа хүнүүдэй тооһоо олохон газарта үлүүлһэн байна. Угаа олон хүн зон, тусгаарлабал интеллигенци ба дунда шадалтай хүнүүд хүдэлмэридөө шэнэ дэбжэлтэтэйгээр эхилэн оробо. Энэ байдал Баруун Германидахи ба Баруун Берлиндэхи дай үүдхэгшэдые айлгаба, үргэнөөр хараалһан провокаци яаралтайгаар хэхэ һанал тэдээндэ түрүүлбэ.

Мүнөөдэр мэхэлэгдээд, провокациин удхые ойлгоогүй байһан хүнүүд иигэжэ мэдэхэ ёһотой: Германска Демократическа Республикын правительство хадаа Бонндохи поёдой абажа шадаагүй хэмжээнүүдые абана, зоно хоорондын паспортнуудай ёһо гуримые зөөлэрүүлнэ, үмсын предприятинууд ба үмсын худалдаа наймаае дэмжэнэ, тэрьедэһэн шанга шадалтай таряашадые тэдэнэй ажахынуудтань дахин бусаана, тиихэ үедэ фашистска агентуранууд хадаа Германска Демократическа Республикын правительствын хүдэлмэридэ ямаршье сэнгээр тойбо хэхын тула олон зуугаад, мянгаад провокаторнуудые эльгээнэ.

Бэеэ худалдаһан золигуудай олоороо нэбтэрэн оролгые эмхидхэхын тула тэдэнэр Зүүн ба Баруун Берлинэй хоорондохи харилсаа холбоондо бии болгогдоһон хүнгэлэлтэнүүдые хэрэглэнэ. Эб найрамдал хүсэгшэ олон зуун мянган граждананнуд эдэ хүнгэлэлтэнүүдтэ ехээр баярладаг юм.

Эдэ баримтанууд тухай бодожо үзэһэн хүн ушар байдалые хараха байна. Энэ хэрэг нормонууд тухай асуудалда бэшэ байһаниинь мэдээжэ — энэ хадаа нормонууд тухай асуудалые хангалтатайгаар шиидхэһэн шиидхэбэринүүдые правительствын абаһанай һүүлээр, мүн энэ үедэ өөһэдынгөө провокацинуудые провокаторнуудай хэжэ эхилһэнэй һүүлээр тон тодорхойгоор харагдаба. Энэ хэрэг аденауэровскэ ёһо журамай ехээр айдаг сүлөөтэ һунгалтада бэшэ байна. Аденауэровскэ ёһо журам сүлөөтэ һунгалтада һаад хэхын тула һунгуулиин худал хуулинуудые хойно хойноһоонь зохёоно, тиихэ зуура манай правительство бүхы Германида сүлөөтэ һунгалта хэхэ арга боломжо үгэһэн хэмжээ-ябуулгануудые хараална.

Баруунай агентуранууд хадаа Германска Демократическа Республика дотор бүхы хүн зоной хэдэг ба бүхы хүн зоной дэмжэдэг ехэ байгуулалтада һаад хэхые оролдоно. Тиимэһээ тэдэнэр манай правительствын хэмжээ-ябуулгануудай ашаар урагшаа ехэ алхам хэһэн немецкэ нэгэдэлые эбдэхэ хүсэлтэй байна. Тиимэһээ тэдэнэр улам ехээр сохигдожо байгаа Аденауэрэй ба американецуудай сэрэгэй хараа бодолые али бүхы аргаар хамгаалха хүсэлтэй байна. Тиимэһээ тэдэнэр немецкэ арадай шухала интересүүдтэ бузар сохилто хэхые хүсэнэ. Энэ зорилгоор Лейпцигерштрассе ба Унтер ден Линдендэ провокаторнууд үзэгдэбэ.

Энэ зорилгоор формоёо бүрин үмдэһэн американска офицернүүд үзэгдэбэ, тэдэнэр демократическа сектортэ фашистска отрядуудай демонстрациин центртэ хүн зониие тухирха ябадал хүтэлбэрилөө. Энэ зорилгоор радиоустановконуудтай американска автомашинанууд үзэгдэжэ, фашистска отрядуудта заабари үгэбэ. Энэ зорилгоор американска самолёдууд үзэгдэжэ, забастовко үргэлжэлүүлхые уряалһан лозунгнуудые демократическа сектор дээрэ хаяба.

Провокаци буруу һүрөө. Хэды ехээр хашхаралдаашье һаа, баруунай агентуранууд энэ баримтые алгасан гаража шадахагүй. Тэдэнэр хэдэхэн предприятинууд дээрэ хүдэлмэри зогсоожо шадаба. Тэдэнэр бүгэдэниитын забастовко хэхэ гэжэ берлинскэ хүдэлмэришэдые тухирхые оролдобо. Гэбэшье, тэрэнь бүтээгүй, бүтэхэшье аргагүй байгаа. Ушарынь американска ба немецкэ монополистическэ капиталистнуудай заабаряар, тэдэнэй интересүүдэй тулада, өөрынгөө интересүүдтэ, өөрынгөө правительствода эсэргүү бүгэдэниитын забастовкодо немецкэ хүдэлмэришэдые хабаадуулха гэһэн һанал бодол дан тэнэг байна. Тэдэнэр хэдэхэн час соо хүн зоной зарим хубиие мэхэдээ оруулжа шадаһан байна. Гэбэшье, олонхи хүнүүд провокацида абтаагүй гү, али тэрээндэ дайсан харшаар хандаба. Немецкэ арадые уналгада хоёр дахин хүргэһэн, мүн арадые гурбадахяа унагааха зорилготой хара хүсэнүүд эндэ ябуулга хэнэ гэжэ олонхи хүн зон зүбөөр ойлгобо. Удаан саг соо бэлэдхэгдэһэн баруунай агентурануудай ехэ провокаци буруу һүрэбэ, энэнь гүнзэгы ба холо ошохо хойшолонгуудтай байха юм гэжэ мүнөөдэр хэлэжэ болохо байна. Энэ провокациие бэелүүлхын тула тэдэнэр өөрынгөө бүхы аппарадые хэрэглэһэн ба тэрээниие хэхэ таарамжатай саг болоод байна гэжэ тоолоһон байгаа.

Провокаци буруу һүрэбэ, ушарынь дайнай замда арадуудай, тэрэ тоодо манай немецкэ арадай оруулагдахые эб найрамдалай хүсэнүүд тохёолдуулхагүй. Гэбэшье, баруун берлинскэ провокаторнуудай мэхэдэ немецкэ ажалшадай ороһониинь тон бузар байна. Тэрэ мэхые ойлгоходо бараг байгаа. Өөрынгөө городто тохёолдоһон бузар хэрэгые Берлинэй хүдэлмэришэдэй өөһэдөө зайлуулаагүй ябадал бузар байна. Имагтал онсо байдалые бии болгожо, эзэмдэгшэ засагаархид немецкэ арадай, мүн бүхы арадуудай шухала интересүүдые эрид шангаар хамгаалба.

Берлинскэ хүдэлмэришэн ангиин, берлинскэ ажалшадай, үнэн сэхэ, үнэн бодолто хүнүүдэй зарим хубида этигэлээ алдаһан һанал бодол түрэһэн ябадал фашистска хүсэнүүдээр ашаглагдаһанаа ажалшадай энэ хубиин адаглан хараагүй ябадал яажа тохёолдооб гэһэн асуудалые хүдэлмэришэн ангиин парти хадаа наринаар бодожо үзэхэ ёһотой. Ехэ алдуунуудые манай партиин гаргаһаниинь эндэ харагдана. Тэрэ хадаа олониитые хүндэлжэ бүри ехээр һураха, тэдэнэй хэлэһэн юумэдэ анхаралтайгаар хандаха, тэдэнэй үдэр бүриин ажабайдал тухай анхарал оролдолго гаргаха ёһотой. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хайра гамгүйгөөр ябуулан, энэ зорилгоёо СЕПГ-эй бэелүүлхэ байһаниинь ямаршье һэжэггүй.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 19. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Үнгэрһэн үдэр Пенамдонһоо зүүн тээшээ 4 километрын хараада байдаг Юртон деревни шадар нэгэ батальон хүсэтэй дайсан 7 дахин добтолһон болобошье, ехэ гээлтэ хоролтодо орожо, гэдэргээ сохигдобо.

Американска авиаци сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй амгалан районуудые бомбодожо үргэлжэлһөөр. Үсэгэлдэр американска самолёдууд Тхячон ба Кусен гэжэ водохранилищинуудые бомбодобо. Ехэ хохидол ушаруулагдаа. Мүнөөдэр тэдэнэр Чунхва уездын Куденли ба Сенчонли деревнинүүдые зэрлиг муухайгаар бомбодоо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 6 самолёт унагааажа, 3 самолёдыень гэмтээбэ.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июниин 19. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр иимэ коммюнике толилбо:

Шухала асуудалнуудтай дашарамдуулан, корейско-хитадай тала хадаа делегацинуудай пленарна заседанинуудые июниин 20-ной 11 часта хэхые эринэ гэжэ корейско-хитадай талын главна делегат генерал Нам Ир холбоо баригша ахалагша офицерээр дамжуулан нүгөө талада июниин 19-дэ мэдээсэбэ.

Отто Нушке сүлөөлэгдөө

БЕРЛИН, июниин 19. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германидахи СССР-эй Верховно Комиссар Посол В. С. Семеновой, Германска Демократическа Республикын правительствын, эб найрамдал хүсэгшэ бүхы немецүүдэй эрилтын ашаар, ГДР-эй премьер-министрын орлогшо ба Германиин христианско-демократическа союзай түрүүлэгшэ Отто Нушке американска арестһаа сүлөөлэгдэбэ, мүнөөдэр 11 час 40 минутада секторнүүдэй хоорондохи хилэ дээрэ американска гражданска чиновнигууд тэрэниие ХДС-гэй политическэ комитедэй түлөөлэгшэдтэ дамжуулан үгэбэ.

Үбгэ һамган Розенбергтэнэй хэрэг

США-гэй верховно сүүд Розенбергтэниие саазалалга хойшолуулха тухай США-гэй верховно сүүдэй гэшүүн Дугласай шиидхэбэриие болюулба

НЬЮ-ЙОРК, июниин 19. (ТАСС). Июниин 19-дэ нээгдэмэл заседани дээрэ США-гэй верховно сүүд хадаа үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алалга хойшолуулха тухай июниин 17-до верховно сүүдэй гэшүүн Дугласай гаргаһан тогтоолые болюулха гэжэ шиидэһэн тухайгаа соносхобо.

Энэ шиидхэбэриие США-гэй верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Винсон соносхоһон байна.

Һүүлшын минутада байдалые хубилгаха ямар нэгэн событиин болоогүй һаа, жэшээлхэдэ, үршөөхэ тухай США-гэй президентын захиралтын гаргагдаагүй һаа, верховно сүүдэй июниин 19-дэ абаһан шиидхэбэрээр Розенбергтэн электрическэ стул дээрэ саазалан алагдаха болоно гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент заана.

ЛОНДОН, июниин 19. (ТАСС). Үршөөхэ тухай Розенбергтэнэй гүйлтые Эйзенхауэр буруушаагаа гэжэ Рейтер агентствын вашингтонско корреспондент дамжуулна.

Розенбергтэниие саазалан алаха саг тогтоогдоо

ЛОНДОН, июниин 19. (ТАСС). Розенбергтэниие саазалан алаха саг Гринвичын сагаар июниин 20-ной 3 час 00 минутада даб дээрэ тогтоогдоо гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Нью-Йоркһоо дамжуулна.

Египедые республика болгон соносхобо

ЛОНДОН, июниин 18. (ТАСС). Рейтер агентствын каирска корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, июниин 18-най үдэшэ Египет республика болгон соносхогдоо. Генерал Нагиб президент ба премьер-министрын болохо байна.

Пионернүүдэй лагерьта

Республикын һургуулинуудай олон тоото һурагшад һурал-салайнгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэд, зунайнгаа амаралтые хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэжэ байна. Тэдэнэрэй нэгэ зариманиинь туристска аяншалгада гаража, хизаар ороноо шэнжэлнэ, нүгөө зариманиинь уһа мүрэнэй эрьедэ гү, үгышье һаа сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн ойн соорхойдо эмхидхэгдэһэн лагерьнуудта амарна.

Ой модоной болон саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Союзай обкомой лагерь Улан-Удэһээ зүүлжээ холо бэшэ газарта байрладаг юм.

Эндэ үглөөнһөө үдэшэ болотор һурагшадай хүхюун абяан замханагүй. Лагерьтахи отряд бүхэн тус тустаа сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Эдэнэрэй нэгэ зариманиинь һургуулидаа абаашахын тула ургамалнуудай ба шумуулнуудай коллекци суглуулхаяа аяншалгада гарана, нүгөө зариманиинь вожатынгаа ба нүхэдэйнгөө хөөрөөе шагнана, элдэб наада зугаа эмхидхэнэ.

Юрын нэгэ үдэр эндэхи лагерьта ерэхэдэмнай хонгёо горнын абяан ойн соорхойдо сууряатан байба. Тээ дүтэлхэдэмнай горнистын зүг тээшэ олон үхибүүд гүйлдэжэ яба-ба. Эдэнэр лагериин 1-дэхи пионерскэ отрядайхид байгаа (нэгэдэхи зураг).

Уданшьегүй лагериин зарим отрядууд вожатынгаа хүтэлбэри доро ургамалнуудай коллекци суглуулхаа ой руу шэглэнэд.

Нэгэ зариманиинь эндэ тэндэ суглараад элдэб һонирхолтой наада зугаа эмхидхэнэ хэбэртэй. Тэдэнэрэй нэгэндэ дүтэлжэ ерэхэдэмнай олон үхибүүд сугларaад, «Хүхюу аяншалга» гэжэ нэрэтэй наада наадажа байба. Энэ аяншалга хэхын тулада 5 метр ута нарин доскае дамжан гараха зуураа, дүүрэн уһатай стакан абажа гараха юм. Энэнь бэрхэтэй хэрэг. Энэ зорилгыень пионерка Ира Книжина дүүр-

гэхэ гэжэ оролдоно, (хоёрдохи зураг).

Лагериинхид үдэшэлэн булта сугларжа, агууехэ пролетарска уранзохёолшо Максим Горькиин дурасхаалда зорюулагдаһан литературна конференцидэ хабаадалсаба. Конференцидэ хабаадалсаһан Помэлл Борголова агууехэ уранзохёолшын «Буревестник» гэжэ зохёолые сэдьхэл хүдэлгэмөөр уншаба (дорохи зураг).

А. Мантаевай фото-очерк.

СПОРТИВНА ХРОНИКО

Зональна мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадалсахань

Манай республикын эдир футболистнуудай команда РСФСР-эй зональна мүрысөөндэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ хабаадалсахаяа Иркутск ошохонь. Тэндэ Читын, Тувинска областьнуудай ба Якутска АССР-эй футболистнуудтай мүрысэхэ юм.

Мүнөө энэ команда мүрысөөндэ бэлдэжэ байна.

Мотоспортоор РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө

Мотоспортоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон хахад финальна уулзалгада манай республикын спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлжэ, финальна мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо.

Энэ командын мотоциклистнүүд Калинин, Носков, Назаров, Маслов, Бакутин, Моисиди, Городецкий, Пегов гэгшэд һаяар Ростов-на-Дону город ошохоёо түхеэржэ байна.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ СЕССИИЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (4-дэхи зарлалай) гурбадахи сесси 1953 оной июниин 22-ой понедельнигтэ, үдэшын 7 часта ород драмын театрын байра соо (Ленинэй үйлсэ, № 46) зарлагдаха гэжэ ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городской Соведэй депутадуудай мэдээндэ хүргэнэ.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет.

Редакторай орлогшо **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Поют жаворонки» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), «Хари гүрэнэй шэнэ фильм» (12 час.), «Двойники» (23 час. 30 мин.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Каменный цветок» (11 ба 13 час.), «Котовский» (15, 17, 21 часта), «Таинственный беглец» (19, 23 часта).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-35, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов— 6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00562. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.